

Södertörns högskola | Institutionen för Svenska, retorik och journalistik
C-projekt, 15 hp | Journalistik | vårterminen 2008
Programmet för Journalistik och multimedia

Styrelseproffsen hotar idealisterna

Elitidrotten i Sverige har under det senaste årtiondet utvecklats från folkrörelse mot en alltmer marknadsstyrd underhållningsindustri. Främst märks förändringen i landets stora och mest folkkära lagidrotter.

Denna artikelserie speglar dagsläget för elitfotbollen. En verklighet där rationella ekonomiska lösningar är minst lika viktiga som ett segermål i nittionde minuten.

Av: Lukas Syberyjski
Handledare: Herman Melzer
Examinator: Ville Carlström

Innehållsförteckning

Hemvävt och Argentinskt skapar startelvan	s. 3 – 8
Folkrörelse går mot underhållningsindustri	s. 9 – 14
Hockeylag blickar österut	s. 15 – 16
Direktör i en ideell tillvaro	s. 17 – 19
Arbetsrapport	s. 20 – 22

Hemvävt och Argentinskt skapar startelvan

Hur AIK vill spela sin fotboll ska styra besluten i styrelserummet.

Inte tvärtom.

Alla beslut ska tas utifrån det sportsliga.

Riktlinjen som drivs nu är egna unga spelare kryddat med sydamerikanska influenser. Det betyder en plantskola i Väsby och tolvtimmars flygresor till Sydamerika för att skörda färdig kompetens.

Matchen mot Hammarby går in i den andra övertidsminuten när AIK:s senaste argentinska fynd Jorge Ortíz lägger upp bollen på straffpunkten.

Årets första stockholmsderby har länge sett ut att vara förlorat för AIK. Ortíz har bara varit på plan i tio minuter, men är ändå den bland AIK-spelarna som självsäkert tar hand om bollen.

Bollen som måste förpassas i mål för att göra 1-1.

Det borde vara en enkel sak att skjuta bollen i mål från elva meter. Liggande boll, inga motståndare. Men syndarna i fotbollshistorien är trots det överraskande många.

Ortíz stegar upp ansatsen mot målet framför Södra läktaren där Hammarbyfansen precis ryckt upp sig från chocktillståndets tystnad och ger ifrån sig en imponerande visselorkan. Från det att domaren blåser i sin pipa tar det bara några tiondelar innan bollen ligger i nätmaskorna bakom Kristoffer Björklund och ett helt annat ljud tar över på Råsunda.

Jublet.

Ortíz har för första gången frälst sitt AIK. Men förmodligen inte den sista, enligt ryktena har han inte missat någon straff på fem år.

Det är den spetskompetens som är hårdvaluta när resorna till Argentina budgeteras in i AIK Fotboll AB.

Jens Andersson är tvungen att få en hjälpare hand då han kliver in på AIK-kansliet på baksidan av Råsundas ena långsida. Även om han är van att ha många bollar i luften så blir det övermäktigt när mobiltelefon, datorväska och dörr ska bemästras samtidigt.

Han har avsatt tid för att träffas strax innan ett styrelsemöte. Trots att platsen är AIK: s kansli så är det inte Solnaklubbens representanter som ska luta sig tillbaka mot de breda, skinnbeslagna stolsryggarna i styrelserummet. Det är superettanlaget Väsby's ledande aktörer.

Som sportchef i klubben har Jens Andersson ansvaret för den sportsliga biten och tar hand om organisationen. Samtidigt är han en viktig länk i samarbetet mellan Väsby och AIK.

– Jag jobbar nära både Ola, Leif och Björn. Vi fyra har möten hela tiden, berättar han.

Ola är Ola Andersson, sportchef i AIK. Björn heter Wesström i efternamn och är scoutingansvarig i AIK, medan Leif Karlsson är toppnamnet i AIK Ungdom FF.

Tillsammans ska de spetsa spelarutvecklingen i Väsby och därmed också AIK.

– Väsby används till att förädla unga spelare, både utifrån och från AIK: s ungdomssektion. I gengäld ställer AIK upp med resurser som ska skapa professionella förutsättningar för spelarna. Det handlar främst om personella resurser, förklarar Jens Andersson som själv får sitt lönekuvert från AIK.

Dessutom handlar det om punktinsatser från AIK som hjälp med träningsförutsättningar. Till exempel så tränar Väsby på Skytteholm i anslutning till Råsunda under vinterhalvåret.

Målsättningen är att en eller två spelare per säsong ska kunna ta steget till AIK.

– Redan förra året, det första i samarbetet, fick vi upp två spelare, säger Jens Andersson och syftar till Salihou Jagne och Walid Atta.

I årets trupp finns det också spelare som redan har gjort bra ifrån sig. Niklas Backman och Gabriel Petrovic är de som varit genomgående bäst, men det är inte bara deras prestationer som är avgörande för vem som får chansen i allsvenskan.

– Det handlar främst om vilket behov det finns i AIK. Gabriel har varit lysande varje match, men AIK: s mittfältsuppsättning är komplett för tillfället, säger Andersson.

Förutom nämnda spelare finns ett gäng duktiga juniorer som plockats upp till Väsby direkt

från AIK: s ungdomsled. Magnus Eriksson och hans namne Christoffer är två intressanta spelare födda på nittioalet.

Men den som lyckats höja flest ögonbryn är 17-årige Viktor Lundberg.

Vilundavallen . En anspråkslös idrottsplats snarare än en superettanarena. Men lyftkranen och de provisoriska barackerna i anslutning till läktaren avslöjar viss växtvärk.

Det är dagen efter den tredje omgången i Superettan där laget förlorade med uddamålet borta mot seriefavoriten Landskrona BoIS.

Viktor Lundberg spelade bara fem minuter och det syns att det finns spring i benen.

Uttrycket ungdomlig entusiasm ligger nära till hands när han är den som är först att springa in på plan och den som står kvar längst efter träningen, ständigt med bollen som kompanjon.

Viktor vann Junior-SM med AIK förra året och det är hans första år i seniorfotbollen, trots att han skulle kunna spela som junior i minst ett år till.

– Jag tycker det är mycket bättre för mig att vara här. Tuffare träningar och bättre tempo, säger Viktor.

Samarbetet mellan AIK och Väsby kan vara lösningen på det erkänt svåra steget från junior till seniorfotboll på elitnivå. Det finmaskiga nät som har hindrat många talanger att passera in i finrummet.

Alternativet för AIK hade varit att vara med i den nystartade U21-allsvenskan. Ett alternativ som valdes bort på grund av rädslan att det kunde bli för mycket av en ojämn juniorserie, där rehabiliterande och avstängda seniorspelare skulle fylla ut rena juniorlag. Resultatet 7-1 mellan BP och Djurgården kan möjligen ses som vatten på AIK: s kvarn.

Förutsättningarna för samarbetet rent praktiskt är att ett gäng unga AIK-spelare lånas ut till Väsby, någon enstaka bara tränar med samarbetsklubben och spelar med AIK: s juniorlag och så ett gäng som står på en lista.

Listan får endast innehålla två utespelare och en målvakt. Kriterierna för att vara med på den är att spelaren är under 23 år. Står man på listan kan man flytta mellan föreningarna i princip

omedelbart. Sitta på bänken i en match med AIK på tisdagen och spela från start med Väsby på onsdagen är ingen omöjlighet.

Viktor Lundberg står inte på den listan, men däremot så gjorde han ett par träningsmatcher med AIK: s A-lag på försäsongen.

– Det var skönt, kul med mycket folk på läktaren och jag fick på en liten flytträff mot Vasalund, ler Viktor.

En ödmjuk beskrivning av praktskottet som letade sig in i bortre krysset bakom Vasalundmålvakten.

Feedbacken från AIK: s tränare Rikard Norling var i positiva ordalag efter matcherna men det finns ingen kontinuerlig kontakt med tränarstaben i AIK i nuläget. Viktor tror att de har koll ändå, inte minst genom att U-truppstränaren i AIK är instruktör på fotbollsgymnasiet i Solna där Viktor går.

Tre träningspass i veckan i skolan samtidigt som han tränar med ett lag i landets näst högsta serie innebär en del fotboll.

– Det är klart att det tar mycket tid, men det är det här jag vill göra. Det här är min fritid, ler Viktor.

En vecka senare spanar han ner från läktaren när AIK värmer inför matchen mot Halmstad. Han tror att det kan bli tufft. Halmstad är starka bakåt tycker han. På frågan om hur länge det dröjer innan han själv springer på Råsundas matta svarar Viktor lite undvikande.

– Just nu är det Väsby som gäller och det känns kul att spela där. Men visst känner jag att jag är närmare nu än jag var förut.

Tio omgångar in i allsvenskan har AIK gjort anmärkningsvärt få mål. Åtta stycken.

Än mer anmärkningsvärt är att inte en enda svensk har noterats i målprotokollet. Ett mål har kommit från liberianska fötter, två från brasilianska och ett är resultatet av ett snedstudsande skott från en engelsk vänsterfot. Hälften av de åtta målen har gjorts av spelare som är innehavare av argentinska pass.

Ola Andersson är sportchef i AIK. På hösten 2006 kontaktades han för första gången av den före detta sydamerikascouten för bundesligalaget Schalke 04, Terje Liveröd, och i förlängningen också den förre argentinske landslagsmittfältaren Matias Almeyda.

– Jag blev intresserad för att jag är imponerad av argentinsk landslagsfotboll. Att argentinsk ungdomslagsfotboll är framstående betydde också en hel del, berättar Ola.

Den första resan bestod i titta på matcher och träningar samt höra hur ett eventuellt samarbete skulle utformas. Men redan andra vändan gav påtagliga resultat.

– Första vändan handlade mest om att lägga en kunskapsmatta. Andra gången åkte jag för att hämta Ivan Obolo och Lucas Valdemarin, säger Ola.

De här två spelarna har tillsammans spelat nästan 50 matcher och gjort fjorton mål.

Numera är Terje Liveröd AIK:s ögon i Sydamerika och Ola har gjort en tredje resa till Argentina. Det blir inte den sista.

– Det är viktigt att vårda relationen, som alla andra. Att åka ner och visa att Ivan är framgångsrik och att allsvenskan är ett bra fönster för spel i Europa, säger han.

Just att sälja vidare spelare är viktigt som lockbete för AIK. Spelarna tjänar inte mer i Sverige än i hemlandet, men att kunna visa upp sig närmare de stora europeiska ligorna är en viktig faktor för att knyta till sig duktiga argentinska spelare.

Och det gäller att hitta guldkornen i ett tidigt skede.

– Mognadsprocessen sker snabbare i Argentina. Historiskt så släpper de fram unga spelare tidigare, spelare blir seniorer tidigare. Man låter de köra helt enkelt, funderar Ola angående vad som skiljer spelarutbildningen mellan Sverige och Argentina.

– Nästa steg blir att låta Björn Wesström åka ner på studiebesök för att se hur de gör det. För mig har AIK varit i fokus. Att hitta de spelare vi har behov för nu, säger Ola.

Hur stor del av budgeten som läggs på scoutingverksamheten i Argentina vill Ola inte spekulera i.

– Vi skjuter in 3-4 miljoner i Väsby i form av spelar- och ledarkontrakt och ibland kostar en argentinsk spelare mer och ibland mindre än så, förklarar han.

– Men det är som att jämföra äpplen och päron.

Årets hittills varmaste och soligaste helg avslutas på söndagskvällen med den sista omgången av allsvenskan innan EM-uppehållet.

AIK tar emot Malmö FF. Matchen står länge och väger.

I 76:e minuten signalerar den assisterande domaren för byte med sin flagga. Ut går Jorge Ortíz och in springer den förre Väsbyspelaren Salihou Jagne.

Tio minuter senare formar alla på pressläktaren ingresser om avbytarsuccén. Jagne har under sin korta tid på planen visat prov på sin snabb- och fräckhet, och inte minst givit AIK det djupledsspel som saknats hittills i det gulsvarta gänget.

Slutresultatet blir 2-0. Efter två sena mål som båda regisserats av Jagne.

Ola Andersson berättade att samarbetet med Väsby är det vardagliga. Där sker huvudrekryteringen, den som ska ge resultat på lång sikt. Medan scoutingverksamheten mot Argentina ska ge de extraordinära topparna just nu.

Det ser ut som Väsbyträdet ger frukt redan på våren.

Undrar bara om det är äpplen eller päron.

Folkrörelse går mot underhållningsindustri

Experter ser kommersiella krafter få allt större inflytande i idrottsklubbar i Europa. Nu förutspår de att också elitföreningarna i Sverige kommer att privatiseras.

Men Riksidrottsförbundet (RF) är skeptiskt.

– Personerna som tror på det här ser väldigt endimensionellt på idrotten. Pengar är inte och kommer aldrig bli drivkraften till idrottande, säger Christer Pallin, chefsjurist på RF.

Ledande elitklubbar vill driva sina organisationer som aktiebolag. Idrottsforskaren och universitetslektorn vid Umeås universitet, Josef Fahlén tror att en omfattande kommersialisering står för dörren.

– Ser vi på utvecklingen i andra länder så har mellansteget vi befinner oss i nu funnits nästan överallt, för att senare bli helt professionaliserat, säger han.

Mellansteget är att breddidrotten fortsätter drivas ideellt medan elitidrotten professionaliseras. Men står fortfarande under förbundens regi.

Sedan tio år tillbaka har förvisso föreningar rätten att starta och äga aktiebolag. I RF:s bolagsutredning kallas det "att driva idrott i en alternativ associationsform". Genom att ha ett aktiebolag knuten till föreningen kan pengar tjänas genom exempelvis kreativ bokföring och att man fördelar de ekonomiska riskerna. Men föreningen bakom aktiebolaget måste äga aktier motsvarande minst 51 % av rösterna på bolagsstämman och därmed behålla kontrollmakten. Det är här vissa klubbar vill se en ändring.

– Elitklubbarna drar mot kommersialisering medan föreningarna på gräsrotsnivå inte har någonting att vinna på den, framhåller Fahlén.

Därmed ser det ut att bli en splittring av den svenska idrottsrörelsen,

Det skulle innebära att eliten skulle kliva ur det "organisationsparaply" som RF vill att hela den svenska idrottsrörelsen ska rymmas inunder.

RF ser inte med blida ögon på en eventuell uppdelning mellan bredd och elit. I bolagsutredningen nämns uteslutning från nationella serier som påföljd. Klubbarna som bolagiseras skulle till exempel inte kunna vinna ett svenskt mästerskap.

– Jag tror inte på en splittring, det finns ett samband inom idrotten och en gammal devis; utan bredd, ingen spets. Rena aktiebolag skulle tappa aktivitetsstödet och hur ska då ungdomsverksamheten finansieras? undrar RF: s chefsjurist Christer Pallin.

Utan det statliga stödet skulle klubben bli tvungen att driva även ungdomsverksamheten kommersiellt. Kostnaderna för idrottande ungdomar skulle skjuta i höjden och sponsoravtal få en viktig roll redan i tidiga år.

En lösning som Pallin tror skulle påverka tillgängligheten negativt och därmed slå undan benen för kapphästen i den svenska idrottsrörelsen.

Att alla ska få vara med.

Starka krafter

Representanter för gruppen som vill avskaffa 51 % -spärren och på längre sikt driva idrottsklubbar som rent privatägda aktiebolag är enligt Pallin ute efter inflytande och makt.

– På det stora hela är det en idrottspolitisk fråga, om vi ska släppa in privatpersoner eller inte, säger han.

Förespråkarna av bolagisering anser att kapitalstarka privatpersoner är benägna att satsa mer pengar om de får inflytande i beslutsfattandet. RF tycker att föreningen genom sitt majoritetsägande av bolaget ska ha makten. Inte de privata ägarna.

Det faktum att föreningsmedlemmarna har makten är ett hinder i den kommersiella utvecklingen tror Pallin, och får medhåll av Fahlén.

– Den svenska folkrörelsen har förut visat sig starkare än man trott. Eftersom förbunden är demokratiskt styrda så kan medlemmarna stoppa utvecklingen via en omröstning. Krafterna som är för kommersialisering är starka men kommer från

väldigt få. Den stora gruppen vill, och kommer fortsätta att vara ideell, konstaterar han.

För och nackdelar

Om en förening går över till bolagsform förlorar den de lagstadgade förmåner allmännyttiga föreningar har. Polisskydd vid matcher och tillstånd för lotterier, för att nämna kännbara exempel, blir ett minne blott.

Likaså det lokala aktivitetsstödet, LOK. Det är det enskilt största bidraget från staten till idrotten, 800 miljoner kronor fördelat på 3300 föreningar.

En knapp tiondel av dem föreningarna räknas som elit. Av dem har en bråkdel tillräcklig kommersiell bäring för att kunna starta bolag.

Det innebär att det bara finns en handfull föreningar där total bolagisering är aktuell. Stockholmslagen och Malmö FF, när det pågående arenabygget står klart, är de som är närmast.

Mikael Albinson är projektchef för privatsatsningen Swedbank Arena. Han har arbetat inom AIK, suttit med sponsorgruppen i Djurgårdens IF och jobbat med arenafrågor i en mängd allsvenska föreningar. Han tror inte att fördelarna med att driva organisationen som en allmännyttig förening är tillräckliga och ser utvecklingen gå mot privatisering.

– Det är bara en tidsfråga. När klubbarna är mogna kommer den ideella föreningen försvinna på elitnivå, hävdar han och fortsätter.

– Det handlar om att få rätt kompetens på kanslierna, det är för många kvar från tiden när det var ideellt. Nu måste man anställa professionella affärsmän, förklarar han.

Men det är en process som inte kommer vara gratis.

– En bra marknadschef tar 50–70000 kronor i månaden, de allra bästa upp mot 100000. Så det är klart att det är en stor kostnad, säger Albinson.

Samtidigt sitter det alldeles för mycket folk på kanslierna nu. En rationalisering där kvalité går före kvantitet kommer vara bra för klubbarna.

Långt till lösning

Mikael Albinson kategoriserar intäkterna för en fotbollsklubbs organisation i fyra hörnpelare.

- Biljettintäkter.
- TV-avtal.
- Sponsorer.
- Egen arena.

Första steget mot fullblodig kommersialisering är att säkra intäkterna, enligt Albinson. Att "äga" intäkterna till sina egna arrangemang. Alla intäkter, från matchbiljetter till pengar för varje såld korv måste hamna i klubbkassorna.

– I dagsläget är det bara IF Elfsborg som gör det. Malmö FF kommer att göra det med sin nya arena, säger Albinson och sätter rampljuset på arenafrågan.

Slipper klubbarna vara hyresgäster i samband med sina egna hemmamatcher behöver de inte dela med sig av intäktskakan. Då kan föreningen undvika att spekulera i osäkra intäkter som avancemang till europacupspel eller eventuella spelarförsäljningar. Sådant agerande leder till problem med likviditeten.

Att kassan sinar.

Just likviditetsproblem har inneburit sportsliga tillbakagångar i somliga klubbar. AIK tvingades att sälja Wilton Figueiredo sommaren 2007 och Örebro SK som blev tvångsnedflyttat 2005 är färskare exempel.

I nuläget har tio av de 16 allsvenska klubbarna aktiebolag inom föreningskoncernen. I de flesta fall har det inte förekommit några emissioner av bolagen utan de är helt ägda av föreningen.

Klubben som gått längst är Hammarby som sålt 49 % av sina aktier till Anschutz AB: s dotterbolag AEG AB. En privat aktör som hade köpt en större andel aktier om det var möjligt.

– Fullständig bolagisering pratar vi inte om. Diskussionen som pågår gäller 51 % - spärren, men även det ligger en bit fram i tiden, säger Pallin och fastslår att en lösning för intressenterna inte ligger inom en nära framtid.

Nedan läses uppgifter om nuläget i de allsvenska föreningarna. Omsättning och resultat efter finansiella poster för 2007 redovisas tillsammans med föreningens status på bolagsfronten. Siffrorna återges i tusentals kronor. Uppgifterna är tagna från respektive klubbars verksamhetsberättelser, digitala eller i tryck. De har dessutom kompletterats med siffror ur Dagens Industri (29 mars -08, s. 8). Uppgifterna är från 2006. 2007 är ej redovisat än.

Djurgårdens IF

Omsättning:
97 459
Res. efter fin. poster:
9 007
Aktiebolag:
Ja -
Djurgårdens Elitfotboll AB (100 % föreningsägt)
Djurgården Försäljning AB, dotterbolag

Malmö FF

Omsättning:
90 280
Res. efter fin. poster:
-727
Aktiebolag:
Nej -
Hade delägarskap i Pildammarna AB, men riskkapitalbolaget står nu fritt från MFF

Halmstad BK

Omsättning:
56 000
Res. efter fin. poster:
4 224
Aktiebolag:
Nej

Kalmar FF

Omsättning:
61 000*
Res. efter fin. poster:
23 000*
Aktiebolag:
Ja -
Arenabolag (100 % föreningsägt)

Hammarby IF

Omsättning:
84 900*
Res. efter fin. poster:
-3 300*
Aktiebolag:
Ja -
Hammarby Fotboll AB (51 % föreningsägt)
Hammarby Merchandise AB, dotterbolag

IFK Göteborg

Omsättning:
118 000
Res. efter fin. poster:
21 191
Aktiebolag:
Ja -
IFK Göteborg Fotboll AB
IFK Göteborg Promotion AB
(100 % föreningsägt)

AIK

Omsättning:
125 551
Res. efter fin. poster:
14 290
Aktiebolag:
Ja -
AIK Fotboll AB (52,8 % föreningsägt)
Terrace AB, dotterbolag
AIK Merchandise AB, Dotterbolag

Trelleborgs FF

Omsättning:
21 092
Res. efter fin. poster:
1 172
Aktiebolag:
Nej

Helsingborgs IF

Omsättning:
80 500
Res. efter fin. poster:
2 976
Aktiebolag:
Ja -
HIF Service AB
IP Olympia AB, dotterb.
HIF Shopen AB, dotterb.
(samtliga 100 % föreningsägda)

Örebro SK

Omsättning:
38 000
Res. efter fin. poster:
5 000
Aktiebolag:
Ja -
Seniorverksamheten är bolagiserad, ÖSK Elitfotboll AB (100 % föreningsägt)

IF Elfsborg

Omsättning:
98 600
Res. efter fin. poster:
24 511
Aktiebolag:
Ja -
IF Elfsborg Arena AB
Boras Arena AB
(100 % föreningsägda)

IFK Norrköping

Omsättning:
34 757
Res. efter fin. poster:
-915
Aktiebolag:
Ja -
Parken Event & Arena AB (100 % föreningsägt)

GAIS

Omsättning:
40 000
Res. efter fin. poster:
2 500
Aktiebolag:
Nej

Gefle IF

Omsättning:
28 500
Res. efter fin. poster:
"positivt"
Aktiebolag:
Nej

Ljungskile SK

Omsättning:
13 000
Res. efter fin. poster:
700
Aktiebolag:
Ja -
Ljungskile Fotboll AB (100 % föreningsägt)
GIF Sundsvall

Omsättning:
23 000
Res. efter fin. poster:
400
Aktiebolag:
Ingen uppgift

Hockeylag blickar österut

– men liknande drag från allsvenska fotbollsklubbar är otänkbart

Frölunda och Färjestad har fått inbjudan från ryska privatinitiativet, Europaligan KHL. Konsekvensen om klubbarna tackar ja blir att lagen inte längre får vara med i förbundets nationella seriespel och att den största vintersporten i Sveriges tar stor skada. Ett scenario som inte är tänkbart för sommarhalvårets nationalidrott, fotboll.

Elitidrottsklubbar vill generera och tjäna mer pengar för att förbättra sin verksamhet. Fönstret mot öst som öppnats för utvalda elitserielag lockar dem som räknar kassan på klubbkanslierna.

Men Riksidrottsförbundet (RF) ser inte positivt på utvecklingen. Enligt Christer Pallin, chefurist på RF är det viktiga att hålla ihop idrotten, bredd och elit.

– Det råder fri etableringsrätt så det kan startas hur många privat eller piratligor som helst, men förbundet kommer aldrig att acceptera dem, säger han.

Lag som spelar i dessa ligor kommer därför inte kunna vara med i förbundets seriespel.

– Och säg att Färjestad ska komma tillbaka, då kommer de få börja om i division fyra Värmland.

I RF:s bolagsutredning kan man läsa att "en eventuell utbrytning skulle leda till att man inte kan delta i officiella tävlingar som SM, EM och VM" om man vill driva sin idrottsorganisation helt kommersiellt. Det blir fallet för klubbarna som nappar på den privata Europaligan KHL.

Josef Fahlén, idrottsforskare och universitetslektor i Umeå, har under lång tid följt idrottens utveckling mot kommersialisering.

– Om ett sådant ultimatum skulle ställas vore det verkligen intressant att se hur förbunden skulle genomföra det. De 10-12 bästa lagen skulle kanske inte kunna spela om ett officiellt SM-guld men de skulle ändå locka till sig de bästa spelarna, förutspår han.

Dessutom skulle det påverka landslagen eftersom de spelarna inte skulle vara tillgängliga för förbundet enligt deras egna regler.

Christer Pallin tror dock att landslaget bara skulle drabbas på kort sikt. Att de bästa lagen och spelarna spelar i en proffsliga och inte är tillgängliga oroar inte honom.

– Jag tror förbundet skulle ta den risken. Det kommer ju nya talanger som kan fylla på.

Vad skulle hindra även de från att välja att spela i proffsligan?

– Att lusten till idrotten och prestationen är drivkraften, inte pengarna. Den dagen du spelar bara för att tjäna pengar blir du ett vrak, säger han.

Pallin framhåller fotbollen som ett bra exempel.

– Det som är unikt är att man håller ihop. All fotboll sker via fotbollsförbundet, säger han.

Pallin påpekar att även internationella organ jobbar i den andan. UEFA och FIFA har konsekvent stoppat G14, de 14 största och rikaste fotbollsklubbarna i Europa, i deras försök att göra en liga motsvarande Europaligan KHL.

Direktör i en ideell tillvaro

Charlie Granfelt är VD för AIK AB. En verkställande direktör i ett idrottsbolag som är en del av en allmännyttig idrottsförening.

– Ideell verksamhet håller inte längre. Det kommer inga mer Åshöjden. Vill vi föra svensk fotboll framåt måste kriterierna utökas, säger Charlie som vill se en mer professionell elitverksamhet.

En dryg halvtimme efter utsatt tid öppnas dörren till Charlie Granfelts rymliga hörnkontor. Ett fast handslag och en ursäkt senare slår han sig ner i tvåsitssoffan. Tillsammans med soffbordet, fåtöljerna med stela ryggstöd och det ofantliga skrivbordet gör den möblemanget komplett i rummet där kansliets högsta höns håller till.

När Charlie Granfelt tillträdde posten som VD i november 2005 var det en turbulent tid i AIK. Den sittande direktören Sanny Åslund avgick och via en annons i Dagens Industri hamnade jobbet till slut i Charlies händer.

– Jag jobbade i Norge vid den tiden och det var min bror som såg annonsen och upplyste mig. Jag sökte, det plockades ut tio kandidater och jag vann, berättar Granfelt och svarar vidare på vad han tror var anledningen till att styrelsen valde honom.

– En kombination av kompetens, erfarenhet och personlighet. Att den mixen är rätt är vad vi går efter när vi anställer och jag vill hoppas att det gällde även mig.

Stor uppmärksamhet

Personligheten präglas av ett stort AIK hjärta.

Han har både spelat i och tränat fotbollslag, men aldrig på en nivå att tala om enligt honom själv.

Erfarenheten från arbetslivet är desto större. Många år i Elektrolux-koncernen, där försäljning och marknadsföring var de främsta arbetsuppgifterna ledde vidare till uppdrag i Norge, bland annat inom Kverneland Group.

Men posten i AIK är hans första VD-jobb.

– Det gör det hela extra spännande, säger Charlie.

Även om kompetensen och erfarenheten från tiden i näringslivet kommer väl till pass ser Charlie lika många skilje- som likhetstecken i att jobba inom ett idrottsbolag och ett mer traditionellt sådant.

– Vi jobbar också för att bli effektivare, utvecklas mer och öka lönsamheten men vi gör det inte så mycket för entusiastiska aktieägare som för våra supportrar. Det är supportrarna som är våra kunder, fastlår Charlie.

Känslan att Charlie vet precis vad han vill ha sagt är påtaglig. När han på frågan om målsättningarna AIK har använder begrepp som "benchmarking" finns det inte längre några tvivel.

Det är inte första gången Charlie använder de här formuleringarna.

Han fortsätter med att väga sina ord. Noggrant.

Supportern kund

Charlies filosofi är att det är förmågan att kombinera det filantropiska och det ekonomiskt rationella som är nyckeln till att vara en lyckosam VD i ett idrottsbolag.

Att verkligen se varje supporter som kund.

– Vi måste sluta att behandla supportrarna styvmoderligt och fokusera på att öka lönsamheten för dem, säger Charlie och vill att publiken ska få ut mesta möjliga för entrépengen.

Han ser utvecklingen av elitfotbollen gå mot en alltmer marknadsstyrd idrottsorganisation, men om idrotten kommer privatiseras helt och hållet låter han vara osagt. Däremot spår Charlie att fler och fler klubbar kommer gå mot en kommersiell verksamhet.

– Det är naivt att tro att det inte kommer hända. Vill vi ta svensk fotboll framåt så måste elitverksamheten professionaliseras, men den måste också kompletteras av breddidrott, säger han.

På matchdagen

Charlie jämför AIK:s organisation med underhållningsbolag. TV4 nämns som ett exempel. Där är den egentliga verksamheten tydligt delad från marknads- och ekonomiavdelningen, liksom i AIK.

– Jag är väldigt fokuserad på marknadsbiten, medan Ola Andersson sköter det sportsliga. Så mina dagar består av mycket möten, berättar Charlie.

När Charlie berättar om dagarna AIK spelar hemmamatch ändras hans ansiktsuttryck lika lite som han själv beskriver att matchdagen skiljer sig från de övriga dagarna. Sponsorer ska träffas och möten avhandlas. Men när domaren väl blåser i pipan så säger Charlie att han njuter av underhållningen som han till stor del står bakom.

– När man väl sitter där så är det så. Speciellt förra derbymatchen mot Djurgården när båda klackarna skapade en stämning av toppeuropeiskt snitt. Sen är det synd att det blir stökigt efteråt. Fast det blir väl så, fotboll är passion. På gott och ont.

Charlie om...

... branschen.

– Jag har kontinuerlig kontakt med andra i samma position. Seppo Vaihela i IFK Göteborg är en person jag pratar mycket med. Vi ser oss som kollegor snarare än konkurrenter och hjälper varandra.

... målsättningen för AIK Fotboll och AB.

– Vi benchmarkar mot den holländska och belgiska ligan. Att hamna i samma storleksordning som belgiska Anderlecht är ingen omöjlighet.

... DN-skribenten Barbro Hedvalls utspel om att polispådraget vid ett derby är jämförbart med ett attentat mot en högre statstjänsteman och att klubbarna bör bekosta detta själva.

– Det är löjligt. Fotbollen drar in över 320 miljoner till staten. Netto.

Arbetsrapport

Ämnesval

Jag hade inga problem med att bestämma vad jag skulle skriva om. Det här ämnet hade jag klart för mig ett bra tag och hade via andra medier skaffat mig viss förförståelse långt innan sista PM-seminariet var över.

Däremot skedde en viss metamorfos av idén under själva arbetsgången. Något som jag tror är oundvikligt när en person som jag jobbar med ett och samma projekt i en och en halv månads tid.

Med det sagt så betyder det inte alls att förändringarna som blivit har varit till det sämre.

Syfte & publicering

Syftet jag hade innan jag började skriva var att upplysa idrottsintresserade av kugghjulen bakom den delen av idrotten de får se. Live som i medierna.

Något arrogant och övermodigt kan tyckas, men jag har aldrig fruktat en utmaning. Däremot kan jag med facit i hand vara stor nog och säga att jag inte lyckades hela vägen ut. Ett konstaterande som jag bygger på den konstruktiva oppositionen jag delgavs på slutseminariet.

En tänkt publicering var magasinet Offside i första hand, men också DN i deras större sportsatsningar de har på helgerna (Lördagsreportaget, lörd. Mera Sport sönd.)

Research

Som sagt hade jag viss förförståelse från andra medier. Denna kompletterade jag med research från de allsvenska klubbarnas årsredovisningar som jag antingen fann på deras hemsidor eller ringde och fråga mig till.

Dessutom skapade jag en liten informationsbank i mitt block där alla allsvenska klubbar fick varsin sida.

Därutöver Riksidrottsförbundets bolagiseringsutredning som finns att tillgå på deras hemsida i pdf-form.

Arbetsprocessen från research till kreation länkades genom mindmap för respektive artikel.

Vinkling och form

Innan arbetet var jag något orolig att jag skulle bli alltför beskrivande i min vinkling och framtoning. Tyvärr kan jag också här konstatera att jag i min jakt på objektivitet "lyckats" få läsare åt helt skilda håll. Min opponent tolkade det som att jag accepterade att det inte skulle bli något bolagiserande medan en av min korrläsare uppfattade det helt motsatta. Jag tror att fastare ståndpunkt från min sida hade kunnat stärka artikelserien.

Det som kommer fram i reportaget illustrerar detta bäst.

Formen var liksom ämnesvalet klart i ett väldigt tidigt skede. En obligatorisk faktaartikel, ett personporträtt, ett reportage och en krönika. Här hände det grejer som den som läst artiklarna kan förstå.

Krönika fick ge plats för en nyhetsartikel efter rekommendation från handledaren. Det är inget jag ångrar i sig för argumenten Herman Melzer hade var inte helt irrelevanta, men för ett skolarbete där min mångsidighet som skribent skulle premieras tror jag att en krönika hade kunnat stärka helheten.

Etik och Citatkoll

Jag hade inga etiska problem att ta i beaktning. Ämnet jag skriver om är ganska harmlöst.

Det närmaste jag kom var när en av respondenterna bad mig att ta bort en formulering om en fotbollsklubb som denne för tillfället förhandlar med. Däremot fick jag ha kvar det som eget anförande. Något jag till slut valde bort för att det inte vägde lika tungt när jag påstod det som när respondenten gjorde det.

All övrig citatkoll gick smärtfritt förutom personporträttet där respondenten i första läget svarade att han hade synpunkter men sedan aldrig återkom.

Källförteckning

Andra medier:

Tidningsklipp från dags- och kvällstidningar från mitten av 90-tal och framåt.

Däribland:

Dagens Industri

Dagens Nyheter

Expressen

Svenska Dagbladet

Radioreportaget "Från amatörer till välavlönade hockeytjänstemän", ur Vetandets Värld i P1, publ. 7 april -08.

Internet:

De klubbar som hade sin verksamhetsberättelse/redovisning publicerat på nätet:

Djurgården

Hammarby

Malmö

Helsingborg

Kalmar

Via mail fick jag:

IF Elfsborg

IFK Norrköping

Tryckt material:

Några klubbar skickade sin verksamhetsberättelse/redovisning via post:

IFK Göteborg

Trelleborgs FF

AIK

Intervjuer:

Mikael Albinson

Christer Pallin

Josef Fahlén

Charlie Granfelt

Jens Andersson

Viktor Lundberg

Ola Andersson